

Het klooster (en aanhorigheden) van de zusters van H. Vincentius a Paulo van Opwijk ⁽¹⁾

Oud Gast- en Godshuis (met klooster), ... in de Marktstraat-Gasthuisstraat ^{(2) (3)}

Op 10 december 1840 koopt het Bureel van Weldadigheid het huis Verlat ⁽⁴⁾ op de Markt om er een Godshuis op te richten. Het is gelegen aan de markt (op de plaats van het huidige gemeentehuis) en werd aangekocht tegen 7.320,30 frank, inclusief de hoofdsom van twee renten ad 3.285,30 frank. Het perceel is 7a 60ca, sectie B nr. 322 + 323.

Reeds in 1841 ziet men dat het huis Rollier, gelegen op de hoek van de huidige Gasthuisstraat beter geschikt is om als gasthuis ingericht te worden. Dit huis wordt door de gemeente gekocht op 12 januari 1828 en werd gebruikt als raadzaal en secretariaat. Het huis Verlat op de Markt is anderzijds beter geschikt als gemeentehuis. Op 19 februari 1842 wordt de wederzijdse bruiklening voor 9 jaar goedgekeurd onder voorwaarde dat er aan beide huizen geen veranderingen werden aangebracht.

De zieken worden door de zusters opgenomen in het huis, waarin zij ook zelf verblijven. De behuizing is armmoedig en niet aangepast voor het opnemen van arme zieken. Voor de inrichting van het gasthuis is er echter geen geld. De provincie voorziet op haar begroting van 1844 een som van 6.000 frank voor het oprichten van gasthuizen. De gemeente Opwijk vraagt hieruit aan de provincie een subsidie van 3.000 frank, die wordt goedgekeurd op 3 december 1843. Het gebruik van de subsidie vormt echter een probleem omdat men geen herstellingswerken mag uitvoeren aan de in bruikleen geruilde huizen Rollier en Verlat. Daarom stelt het Bureel van Weldadigheid op 27 januari 1844 voor om een ruilkoop uit te voeren: de gemeente zal het huis Verlat,

dat ze reeds gebruikte, verkopen aan het Bureel van Weldadigheid in ruil voor het huis Rollier, dat als gasthuis wordt gebruikt. De gemeente had in 1828 voor de grond en het huis (sectie B nr. 347+348, groot 6a 60ca) 6.349 frank betaald. Ondertussen waren er herstellings- en verbeteringswerken uitgevoerd, plafonds hersteld, vensterramen en slagvensters vernieuwd en een loden pomp geïnstalleerd zodat de schatting een waarde aangeeft van 7.320 frank of dezelfde als die van het huis Rollier. Dit laatste wordt in het schattingsverslag omschreven als 4 plaatsen beneden en 2 onderkelders, vier kamers op de eerste verdieping en een zolder. Het erf paalt ten N.O. aan Theodore Gerlo, ten O.Z. aan de weduwe Temmerman, de beek tussen beide ten Z.W. en W.N. aan de steenweg. Het gasthuis wordt bewoond door de zusters en is voorlopig ingericht om er de noodlijdende en behoeftige zieken te herbergen.

In 1844 geeft de provincie 1.500 fr. subsidie voor meubelen, beddegoed en linnen (542,86 fr.) en aanpassingswerken (957,14 fr.). Aan de provinciale architect Spaak heeft men gevraagd of het gebouw niet kan vergroot worden met een zaal voor ouderen en afzonderlijke zalen voor mannen en vrouwen. Het gebouw is echter niet geschikt voor de gevraagde aanpassingen en de architect doet opmerken dat 1.500 fr. te weinig is om de kosten te dekken van de dringende aanpassingen. Het gemeentebestuur vraagt daarom aan de provincie een tweede subsidie van 1.500 fr. (budget 1845). Voor het Gast- en Godshuis heeft de gemeente al 12.000 fr. uitgegeven, maar toch is een

bijkomende subsidie is nodig voor afzonderlijke ziekenzalen voor mannen en vrouwen

In 1845 zijn de echtgenoten Theodore Gerlo en Joanna Catharina Vanstappen bereid tegen 1.500 frank een deel van hun eigendom (sectie B nr. 345+346), waarop een gebouw -schuur- naast het gasthuis aan het Bureel van Weldadigheid te verkopen. De eigendom is 3a 70ca groot ten Oosten langsheen het gasthuis in rechte lijn Noord-Zuid. De prijs is volgens de gemeente niet hoger dan de 'venale waarde'. Op de scheidingsmuur zal een nieuw gebouw met refugiezaal en twee ziekenzalen kunnen opgetrokken worden, dat toch afgezonderd is van het hoofdgebouw. De herstellenden hebben een mooie goed verluchte binnenkoer ter beschikking en komen nooit in contact met de kinderen, die de aangenomen school van de zusters bezoeken. Het Bureel van Weldadigheid had 945,86 frank ter beschikking of 700 frank te weinig, na aftrek van 150 frank kosten. Voor de meest noodzakelijke werken na de aankoop was 800 frank nodig of samen 1.500 frank. De provincie geeft in 1846 1.500 frank en nog eens 1.200 frank subsidie waardoor een en ander kan uitgevoerd worden.

De gemeenteraad vraagt bijkomend nog 540 frank voor dringende herstellingen, 800 frank voor de afbraak van een deel van het huis Gerlo en de bouw van 2 ziekenzalen met zolder en dak in pannen en voor de wasserij en bakkerij, 200 frank voor een dodenhuisje en 1.374,70 frank voor materiaal en meubilair. In totaal wordt voor het gasthuis (sedert 1840) 15.000 frank uitgegeven. In 1846 vraagt het Bureel van Weldadigheid nieuwe middelen wegens grote ziekte in Opwijk (1.100 fr subsidie voor stroo-beddens en geneesmiddelen). Een bestek voor verbouwingen aan het Godshuis bedraagt 15.000 fr (incl. 7.320,30 fr aankoop gebouw en grond).

Het gasthuis ontvangt op 8 maart 1850 een gift (een stukje land en geld) van Joanna Maria Van Mulders, die er 4 jaar verbleef. Het geld, dat een inkomen oplevert van 31,88 frank per jaar, wordt gebruikt om een huisje en grond,

die aan het gasthuis grenst, van Theodore Gerlo te kopen.

Op de vergadering van het Bureel van Weldadigheid van 26 juni 1852 worden de plannen besproken voor het vergroten van het gasthuis en het bouwen van een kapel. De nodige middelen (12.500 frank) worden geput uit de schenking van 7.000 frank door Petronilla De Valck (te Mechelen overleden op 14.10.1852) en de opbrengst van het bovengenoemde stukje grond dat verkocht wordt voor 3.000 frank. Er wordt nog 2.100 frank in geld geschonken door 3 weldoeners en een gift van huis en grond (5a 40ca) palende aan het gasthuis (waarde 2.000 frank).

Op 8 April 1854 begint men de fundamente van de kapel te graven; op 24 april legt burgemeester De Smedt de eerste steen en op 10 September 1855 is de bouw af.

Het gasthuis ontvangt verschillende schenkingen o.a. van Engelbertus Sablon (1856), Joannes Matthijs en schoonzuster Theresia (1857) en Francisca Mechtildis de Lantsheere (1858). De geschonken goederen en huisraad worden gebruikt om de behuizing te verbeteren.

Naast het gasthuis kopen de zusters op 13 September 1890 een huis (Opwijk B 343a + B 343b + B 344b, 9a 50ca groot) voor 8.000 frank.

Op 13 november kopen ze het pachthof D. Temmerman (Opwijk B 351a + B 350a + B 342, 9a 37ca) achter het gasthuis, tussen de beek, Vereertbrugghen, het straatje en de steenweg voor 7.500 frank. Dit huis (op de hoek met de Markt) wordt op 1 januari 1891 het hoofdklooster van de Congregatie te Opwijk (tot 25 oktober 1904). In de richting van de Gasthuisstraat volgen dan de ziekenkamers van het Gasthuis -waarachter de kapel van 1855 ligt- en (inspringend) het Godshuis.

Op 17 januari 1900 laat de overste door metser G. Sacré van Merchtem een raming maken van de kosten voor een vergroting van de kapel met 10,6 meter in de lengte over een breedte van 5,5 meter. Dit zou 3.720 frank kosten voor metselwerken, arduin, timmer, schaliën en marmeren vloer. De bouw

van een was- en strijkhuis met graanzolder (16,6m op 8,5 m) zou 3.218 frank kosten, de regenwaterput 280 frank en de toiletten op de koer 165 frank, dus alles samen een uitgave van 7.383 frank.

Na de verhuis in 1904 van 24 zusters naar het nieuw kloostergebouw aan de Kloosterstraat draagt de congregatie het grootste deel van het oude kloostercomplex aan de Markt - Gasthuisstraat over aan de gemeentelijke Commissie van het Godshuis.

De gebouwen worden nu volledig bestemd voor rusthuis voor bejaarden en zieken en voor kostgangers (kosthuis) (1904-1950). Een ander gedeelte (kant Gasthuisstraat) wordt ingericht als gasthuis en weeshuis, die door de zusters worden bediend.

Door de wet van 10 maart 1925 worden het Bureel van Weldadigheid en de Commissie van het Godshuis vervangen door de Commissie voor Openbare Onderstand (COO).

In het gasthuis verblijven dan gemiddeld 25 volwassenen en een twintigtal weeskinderen (tot 1948).

Alhoewel er sedert 1948 plannen bestaan om een nieuw gasthuis te bouwen aan de Merchtemse steenweg of aan de geplande Ringlaan gaat de voorkeur uiteindelijk naar de Kloosterstraat tegenover het kloostercomplex. In 1965 worden de plannen goedgekeurd. De ruwbouwwerken kunnen starten in februari 1967 en in 1972 wordt het nieuwe rustoord met 70 bedden in gebruik genomen. Op 15 maart 1972 verhuizen zuster Leontine en zuster Adilia met 15 bejaarden naar de nieuwe gebouwen. De zusters blijven voor een deel van de verzorging instaan.

De gebouwen en de kapel van het oude gasthuis worden in 1971 aan de gemeente verkocht voor de prijs van 849.000 frank. De oude gebouwen in de Marktstraat-Gasthuisstraat worden van 1972 tot 1980 nog gebruikt als schoolgebouw voor de gemeentelijke B.L.O en B.B.O.

In een gedeelte van hetzelfde gebouwencomplex is van 1950 tot 1963 de vrije huishoudschool (Familiale) ondergebracht. Wanneer deze verhuist neemt de Vrije Handelsschool een deel van de

Luchtfoto van het Oud-Gasthuiscomplex, toestand ca. 1965.

Links midden het huis Stobbelaers aan de Marktstraat. Rechts de Gasthuisstraat. Rechts van het huis Stobbelaers: het huis Temmerman (later klooster). Daarnaast het huis Gerlo-Van Stappen (later gasthuis) en daarnaast, op de hoek met de Gasthuisstraat, het huis Rollier (later Godshuis). Langsheen de Gasthuisstraat: aanvankelijk scholen, daarna ook gasthuis en wezenhuis. Linksboven achter het huis Temmerman: het klooster en de kapel. Centraal in het complex: de latere schoolgebouwen.

gebouwen in (1963-1968). Van 1963 tot 1972 vindt het Kinderheil er onderdak. Ook het Wit-Geel Kruis en Tele-dienst vinden er een onderkomen.

Op 12 mei 1981 beslist de gemeente de gebouwen van de B.B.O.-school af te breken met behoud van de kapel. Eerst is er een principiële beslissing om de oude gasthuiskapel en haar omgeving te herwaarden. De kapel zou een ontmoetingsoord worden, zowel op religieus, als op sociaal-cultureel gebied. De beslissing wordt niet uitgevoerd en de kapel geraakt meer en meer in verval tot ze in 1990 wordt afgebroken.

(1) Bronnen en literatuur:

- Diverse bronnen en literatuur opgaven vermeld bij *Werken betreffende de congregatie van de zusters van de H. Vincentius a Paulo van Opwijk en de kloostergebouwen* in het hoofdstuk *Bronnen en literatuur*, pag. 62.
- Op de tentoonstelling bij deze OMD-activiteiten 'Wonen' worden een kopie van diverse archiefstukken be-

treffen het ontwerp, de bouw, het gebruik en het beheer van een aantal van de behandelde gebouwen getoond en beschreven.

- (2) In zijn publicatie *Het Gasthuis 1930-1940 te Opwijk* (op erg beperkte schaal verspreid in eigen beheer, 8 augustus 1986), verteld broeder Jan Ringoot (†) ons heel wat treffende details over het gebouwencomplex en over het leven daar. Hij verbleef er een tijd als weeskind. De brochure bevat ook enkele geschetste plattegronden van de gebouwen. De publicatie ligt ter inzage op de tentoonstelling bij deze OMD-activiteiten 'Wonen'.
 - (3) Zie ook de losse publicatie *Sociale wandeling in Opwijk-dorp' naar aanleiding van Opendeurdag OCMW* op zondag 23 oktober 2005, door Jan Meeussen en Maurice Willocx, ook gepubliceerd op de webpagina www.heemkringopwijk.be/fr/sociale_wandeling_2005.htm.
 - (4) Zie *Het huis Verlat*, door Jan Meeussen in *HOM-tijdschrift* 2006-1, p. 36-37.
-

Het 'nieuwe' kloostercomplex aan de Kloosterstraat (1) (2)

Hoofdgebouw van 1904

Rond 1900 is het aantal zusters en novicen in Opwijk zo groot geworden dat men een nieuw klooster moet bouwen. De keuze valt op een terrein juist buiten de dorpskom van Opwijk aan de straat naar Droeshout (nu Kloosterstraat). Tijdens de periode 1900-1902 worden talrijke gronden aangekocht op het Heiveld, samen bijna 7 ha., voor een bedrag van 43.000 frank. Voor de financiering van de zware investering in de gronden en het nieuwe kloostergebouw wordt een lening aangegaan van 60.000 frank met een hypotheek op gronden en gebouw.

Het oorspronkelijk plan van het klooster voorzag een gebouwencomplex in vierkante vorm rond een pandgang en een

tuin, net zoals bij een abdij. Dit plan, waarvan een tekening is bewaard, was te groots en te duur en werd niet weerhouden.

In 1902 legt men de eerste steen van een langwerpig gebouw met verdieping en zolderverdieping naar een ontwerp van architect Struyen (Schaarbeeek). Het gebouw is op enige afstand evenwijdig van de straat opgetrokken in typisch neogotische stijl. De bouw wordt voltooid in 1904. Op 24 oktober van dat jaar trekken 24 zusters er in onder leiding van zuster Antonia. De overste, moeder Maria Josepha, blijft in het oude klooster, waar zij op 15 December 1905 overlijdt.

Het nieuwe klooster wordt toegewijd aan de Onbevleete Maagd Maria.

Ter gelegenheid van het Mariajaar 1953-'54 plaatsen de zusters op 25 maart 1954 een levensgroot beeld van

de Moeder Gods in de voorgevel van het klooster.

A. STRUYVEN ARCHITECTE 148, Chaussée de Haecht BRUXELLES.		Commune d'Opwyck Couvent des Sœurs de St. Vincent de Paul Bâtiment principal DEVIS ESTIMATIF.					
N ^o D'ORDRE.	NATURE DES TRAVAUX.	UNITÉ DE MESURE ET DE POIDS.	QUANTITÉS.	PRIX PAR UNITÉ.	SOMMES		
					PARTIELLES.	TOTALES.	
1	Terrassement.	m ²	2,54 885	0 60	1529 93		
2	Mazonnerie en moellons pleus (main. d'œuvre)	"	119 274	5 50	658 00		
3	Mazonnerie en briques pour fondations (main. d'œuvre)	"	217 650	5 50	1197 00		
4	Mazonnerie en briques de la localité pour murs en élévation (main. d'œuvre)	"	2279 064	5 50	12534 00		
5	Revêtement briques Geldens x i	m ²	830 00	5 00	4150 00		
6	Briques de Boven pour voussures	"	291 00	3 00	873 00		
7	Pierre de taille (Péche, Granit.)						

Begin van een gedetailleerde kostenraming voor het nieuwe klooster,
door architect A. Struyven.

De hoofdvleugel van het 'nieuwe' klooster aan de baan naar Droeshout in opbouw, 1902-1904.

Het rectorhuis

Het Rectorhuis (1904), een vrijstaand gebouw rechts van het hoofdgebouw (kant dorp), eveneens in neogotische stijl, was van 1905 tot 1967 het verblijf van de rector van het klooster.

Sinds 1967 woont er een leefgroep van zusters.

Rechts van dit huis, langs de straat op de hoek met het baantje (de *Meirsweg*), stond de St.-Rochuskapel, afgebroken in 1963 voor of naar aanleiding van de verbreding van de Kloosterstraat. De kapel, of een andere op die plaats aan de aansluiting van de *Meirsweg* aan het eindpunt van de *Eikendreef* (nu deel van Kloosterstraat kant Singel), stond er al in de 19de eeuw, dus al van voor de bouw van het 'nieuw' klooster en het rectorhuis in 1904.

De kapel

Bij de bouw van het nieuwe klooster in 1904 is de kapel ondergebracht in een zaal op het gelijkvloers. In 1933-'34 wordt onder leiding van architect Frans Mertens uit Borgerhout een nieuwe kapel gebouwd, achter en haaks op het hoofdgebouw van het klooster. De werken worden uitgevoerd door de gebroeders Verstraeten uit Rumbeke.

De kapel wordt uitgevoerd in neogotische stijl met vier traveeën, toren, doksaal en twee lagere zijbeuken met overwelfde tussenverdieping.

Op 10 augustus 1934 wijdt kardinaal Van Roey plechtig de nieuwe kapel in.

De kloosterkapel wordt in 1980-82 ook ter beschikking gesteld voor de eucharistievieringen van de Sint-Paulusparochie van Opwijk. In augustus 1979 is de restauratie van de Sint-Pauluskerk gestart en in 1980 kan de kerkruimte voorlopig niet meer gebruikt worden wegens de werken aan de binnenzijde van de kerk.

De boerderij

De oude boerderij + wasserij,... van het klooster in de Kloosterstraat wordt in 1935 afgebroken om de realisatie van de westvleugel aan het klooster mogelijk te maken. Dit gebouw -met inter-

naat en met eigen kapel- wordt op 6 juni 1936 ingewijd. Deze vleugel zal achtereenvolgens dienst doen als Juvenaats, Kleuternormaalschool, Humaniora en Bovenbouw V.K.O.

Ook in 1935 bouwen de zusters met de hulp van de technische diensten van de Boerenbond een nieuwe boerderij met was- en strijkhuis. In de zestiger jaren wordt de nieuwe turnzaal van de middenschool gebouwd op de vrijgekomen grond van de boerderij.

Het juvenaatsgebouw (westvleugel)

In 1934 start de congregatie met een Juvenaats (3). Na de lagere school krijgen de meisjes er drie jaar onderwijs dat o.a. voorbereidt op het kloosterleven. Het eerste schooljaar van het Juvenaats zijn er 16 juvenisten.

Het Juvenaats wordt gehuisvest in de vroegere kloosterkapel en enkele andere lokalen.

In 1935-'36 wordt, na de afbraak van de oude boerderij en wasserij aan het hoofdgebouw van het klooster een westvleugel gebouwd. Aannemer is Frans Biesemans, aannemer van openbare werken op de Klei te Opwijk. Architect is Frans Mertens van Borgerhout.

In 1936 worden het internaat, de klassen en een kapel ondergebracht in de nieuwe vleugel van het klooster.

Van 1934 tot 1951-'52 volgen er 256 meisjes de lessen; 83 van deze meisjes worden later postulanten (4) in de congregatie van Opwijk (5).

Tijdens en na WO2 vermindert het aantal leerlingen en in september 1952 wordt het Juvenaats opgeheven.

De westvleugel van het klooster achtereenvolgens dienst doen als Fröbel-normaalschool, Humaniora en Bovenbouw V.K.O. (zie verder).

In 1947 wordt deze vleugel van het klooster daarvoor in het noorden vergroot (met drie traveeën), zodat ook de harmonie van het kloostercomplex (met oost- en westvleugel) behouden wordt.

Slaapzaal van het Juvenaat.

Fröbel-normaalschool O.-L.-Vrouw-Hemelvaart te Opwijk

In juli 1937 nemen de zusters de Fröbel-normaalschool over die voorheen in Erps-Kwerps gevestigd was en die naar Opwijk wordt overgebracht. In september 1939 worden de lessen aangevat over drie studiejaren.

De normaalschool wordt ondergebracht in drie klassen van de westvleugel van het klooster. Wanneer in 1947 de nieuwe oostvleugel van het klooster klaar is, wordt de tweede verdieping van de nieuwe bouw de normaalschool, met internaat.

In 1947 studeren er 72 leerlingen. Daarna neemt het aantal leerlingen sterk toe tot 180 tijdens het schooljaar 1953-'54.

In 1961 wordt, ten gevolge van de herstructurering van het normaalonderwijs en op aanvraag van het bisdom, de normaalschool van Opwijk overgeheveld naar de scholen van de zusters van Opwijk in Scheut (Anderlecht). In Opwijk waren er toen in het totaal 366 diploma's uitgereikt. (6)

V.K.O.

In 1957 starten de zusters met een lagere cyclus van de moderne Humaniora. Het Maria Immaculata Instituut was hoofdzakelijk gehuisvest in de

westvleugel van het kloostercomplex. Men bouwde progressief deze lagere cyclus uit tot een volwaardige Humaniora.

Omstreeks 1970 kwam de splitsing tussen de congregatie en de scholen.

Op 1 augustus 1972 trad de inrichtende macht van het Maria Assumpta Instituut toe tot de v.z.w. Vrij Katholiek Onderwijs (V.K.O.).

Vanaf 1977 wordt de meisjesschool progressief gemengd. Op 1 september 1981 is in de Kloosterstraat al het gewoon Vrij Secundair Onderwijs ondergebracht. De westvleugel van het klooster herbergt vanaf dan de V.K.O. Bovenbouw.

Het noviciaatgebouw (oostvleugel)

In het noviciaat, ingericht in het nieuwe kloostergebouw aan de Kloosterstraat, nam het aantal novicen almaar toe tot een dertigtal. (7)

Na het einde van de tweede wereldoorlog wordt in 1947 voor het noviciaat een oostvleugel aan het klooster gebouwd. Het ontwerp is van architect De Buck uit Leuven en voor de bouw staat aannemer Verbeke van Brussel in. In deze vleugel worden -ook voor het juvenaat en voor de fröbel-normaalschool- een refter, een turnzaal en pianokamertjes ondergebracht.

In 1967 verhuist een minder talrijk noviciaat naar Brussel en volstaat de voorbouw van het klooster weer geleidelijk voor de gemeenschap zodat de oostvleugel vrijkomt.

Het Ontmoetingshuis

Toen er geen intredingen meer in het klooster van Opwijk waren kwam de kloostervleugel, die voor het noviciaat bestemd was, vrij voor een nieuwe bestemming.

Deze kloostervleugel wordt een 'Beziningshuis' waarin de zusters aanvankelijk zelf groepjes proberen te begeleiden bij meditatie en gesprek. De bovenverdiepingen worden in 1968-'73 geleidelijk omgebouwd tot vergaderlokalen en individuele slaapkamers.

Hiervoor wordt in 1973 de Opwijkse grote gemeenschap opgedeeld in een grote gemeenschap en onthaalgemeenschap. (8)

Deze laatste zou een huis worden ten dienste van sociale en culturele activiteiten, met het voornemen ook bezinningsgroepen te begeleiden. Dit project wordt opgegeven en ontwikkelt zich met de jaren tot een 'Ontmoetingshuis' dat alleen nog een ontmoetings- en verblijfsruimte aanbiedt voor retraites en socio-culturele bijeenkomsten. In 1974 wordt de v.z.w. Onthaalcentra opgericht.

In 1998 nemen de jongeren, die er de vorige jaren ontmoetingsdagen hebben gevolgd, afscheid van 15 jaar Ontmoetingshuis.

-
- (1) Voor meer gegevens in verband met de bouwkundige en architecturale aspecten van de verschillende gebouwen van het complex verwijzen wij onder meer naar:

- VAN DUERM Herman, studie van B.T.K.-project '*Valorisatie onroerend patrimonium*', 1985-1986. Project-promotor: Heemkring Opwijk-Mazenzele. Deel 3, pag. 3.4 - 3.14.

- Mariën Wilfried, *Het Klooster van de Zusters van St.-Vincentius à Paulo te Opwijk*, brochure Open Monumentendag Opwijk 1996, Gemeentelijke Stuurgroep Archief, Opwijk, 1996.

- (2) Zie ook: *Bij een luchtfoto van het klooster en omgeving*, pag. 38-40.

- (3) Juvenaat: vorm van middelbaar onderwijs met een vrij studieprogramma, o.a. 'om jonge meisjes die verlangen in het klooster te treden, een meer verzorgde verstandelijke ontwikkeling te geven, en daarenboven de vereiste godsdienstige en morele vorming'.

- (4) Postulanten: meisjes die in het klooster wensen te treden, heet men 'postulanten'. Zij brengen een bruidsschat mee van 400 frank en een 'trousseau' met kledij. Hun opleiding duurt in het begin 6 maanden. Als ze uittreden betalen ze aan de congregatie voor

kost en inwon. De postulanten hebben een eigen kledij.

- (5) Zie ook *Juvenaat* in *Dag zuster..., Dag meester..., Dag juffrouw... 200 jaar onderwijs in onze gemeente*, Heemkring Opwijk-Mazenzele, Opwijk, 1991, pag. 74.
- (6) Zie ook:
- Publicatie *Knipsels uit het Normaal-schoolleven. Opwijk. Oudleerlingen-kring Normaalschool O.-L.-Vrouw Hemelvaart. 1939-1956*.
 - *Fröbelnormaalschool* in *Dag zuster..., Dag meester..., Dag juffrouw... 200 jaar onderwijs in onze gemeente*, Heemkring Opwijk-Mazenzele, Opwijk, 1991, pag. 74.
- (7) Na de opleidingsperiode worden de postulanten ingekleed en leggen ze een tijdelijke gelofte af voor 3 jaar in de handen van de geestelijke direc-

teur van het moederklooster. De postulante ontvangt dan het kleed, de koord, de zwarte sluier, de rozenkrans, de ring, de mantel, de H. Regel en een brandende kaars. Na de inkleiding wordt de postulante een novice.

De noviciaatstijd is een periode van voorbereiding, een zich inleven in het religieuze leven en een zeer belangrijke rijpingsperiode voor de roeping. In deze tijd verduidelijkt zich het inzicht in de levenskeuze en krijgt vaste vorm. Na 3 jaar leggen de novicen eeuwigdurende geloften af: armoede, gehoorzaamheid en maagdelijkheid.

- (8) = communiteit = (godsdiensstige) gemeenschap die onder een bepaalde regel leeft (in een klooster).
-

De bijhuizen: Mazenzele en Nijverseel

De school en het klooster te Mazenzele

In Mazenzele bouwt hulppastoor Octaaf De Smedt in 1902 een vrije lagere meisjesschool en een gemengde bewaarschool. De zusters Maria Cecile, Maria Aldegonde en Maria Norberta van Opwijk zorgen voor het onderwijs.

In afwachting dat het kleine klooster gebouwd wordt, zullen de zusters de gewezen herberg 'De Klok' bewonen. Op 14 December 1902 betrekken zij met vier het nieuwe klooster.

In 1965 wordt dit klooster opgeheven.

In 1979 start in een huurhuis in Mazenzele (Heerbaan 14, later 38) een nieuwe gemeenschap als een kleine religieuze groep, dienstbaar aan parochie en bevolking.

Op 5 november 1994 nemen drie zusters definitief afscheid van Mazenzele.

De school en het klooster te Nijverseel

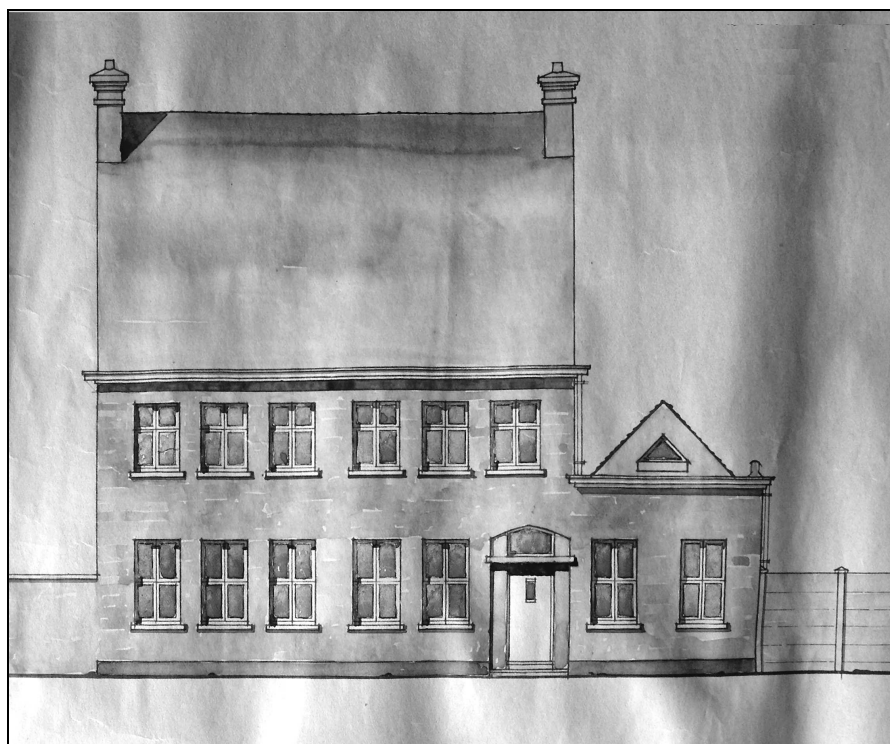
Op 3 september 1939 wordt een nieuw schoolgebouw met drie lokalen in gebruik genomen zodat meisjes er tot 14 jaar kunnen schoollopen. Naast de

school komt er een klein klooster voor de zusters.

Op 28 april 1995 nemen de drie zusters, die in Nijverseel verbleven, afscheid van hun klooster.

*Het klooster van Mazenzele.
Bemerkt het klokkentorentje dat toen
nog op het dak stond.*

*Voorgevel van het klooster van Nijverseel in de Luikerweg,
op het plan van de Mechelse architect.*